

Universitetet
i Stavanger

FAKULTET FOR UTDANNINGSVITENSKAP OG HUMANIORA

BACHELOROPPGAVE

Studieprogram: Institutt for
barnehagelærerutdanningen

Høst 2021

Åpen/ Konfidensiell

Forfatter(e): Frank Robert Paulsen

.....
signatur forfatter (e)

Kandidatnummer(e): 1388

Veileder(e): Karin Hole

Fagansvarlig: Marianne Ree

Tittel: **Barnehager i et flerkulturelt samfunn**

Problemstillingen: *Hvordan har den økte minoritetsgruppen påvirket barnehagens praksis?*

Engelsk tittel:

Emneord: BBLBAC-2 21H

Side tall: 29

+ Vedlegg/annet: 2

Antall ord: 8082

Stavanger, 04.01-22

.....
dato/år

Sammendrag

I dagens samfunn øker mengden flerspråklige barn i de aller fleste barnehager her i landet. Derfor er mangfoldet et svært relevant tema og skrive om. Problemstillingen i denne oppgaver vil ha minoritetsbarn i fokus og den gitte problemstillingen blir dermed slik: *Hvordan har den økte minoritetsgruppen påvirket barnehagens praksis?* Minoritetsbarn øker mer i barnehagene i forhold til norskfødte barn. Dette sier folkehelseinstituttet (FHI): Det blir stadig flere eldre og innvandrere i den norske befolkningen og færre norskfødte da fruktbarheten har falt (Christiansen, 2021).

For å belyse problemstillingen valgte jeg en barnehage der det var et flertall med barn med minoritetsbakgrunn i forhold til norskfødte barn. Her valgte jeg å ha post-intervju der minoriteten var i fokus for innsamling av empiri. Om det ble for lite empiri kunne jeg bare stille flere spørsmål og sende en ny e-post til de valgte informantene for å samle inn mer empiri. Slik at jeg lettere kunne utdype den valgte problemstillingen. Videre i oppgaven vil det være relevant statistikk, teori og forskning som drøftes i forhold til den innsamlende empirien.

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	1
1.1 Bakgrunn av valg tema.....	1
1.2 Begrepsavklaringer.....	2
1.3 Oppgavens oppbygging.....	2
2. Teori	3
2.1 Minoritetsspråklige.....	3
2.2 Det første møtet med barnehagen.....	4
2.3 Oppmerksomhetsmarkører.....	5
2.4 Foreldresamarbeidet.....	6
2.5 Nonverbal kommunikasjon.....	7
3. Metode	8
3.1 Valg av metode.....	9
3.2 Utvalg av informanter.....	9
3.3 Planlegging av datainnsamling.....	10
3.4 Analyse arbeid.....	10
3.5 Metodekritikk.....	11
4. Empiriske Funn	12
4.1 Minoritetsspråklige barn.....	12
4.2 Det første møtet med barnehagen.....	13
4.3 Oppmerksomhetsmarkører.....	13
4.4 Foreldresamarbeidet.....	14
4.5 Kommunikasjon og språkutvikling.....	14
5.0 Drøfting	15
5.1 Minoritetsspråklige barn.....	15
5.2 Det første møtet i barnehagen.....	17
5.3 Oppmerksomhetsmarkører.....	18
5.4 Foreldresamarbeidet.....	18
5.5 Kommunikasjon og språkutvikling.....	19
6. Avslutning	21
7. Litteratur	23
8. Vedlegg	27

<i>8.1 Samtykkeskjema</i>	27
<i>8.2 Intervjuguide</i>	28

1. Innledning

Norge er et flerkulturelt land i dagens samfunn, også i barnehagen legges dette godt merke til som det står beskrevet i rammeplanen: «*Andelen minoritetsspråklige barn har økt fra 58 prosent til 79 prosent de siste tiårene*» (2017, s. 7). Når man ser på slike tall, er det ikke mulig å unngå barn med minoritets bakgrunn i dagens barnehager. Den økte minoriteten som er kommet til barnehagene og landet generelt utgjør et større spektrum av mangfold. Mangfold er et stort begrep og er dermed et svært relevant tema å snakke om. Ifølge statistisk sentralbyrå (SSB) den 9 mars 2021, ble det oppdatert at 18,5% av befolkningen i Norge er innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre (Statistisk sentralbyrå, 2021). Dette gir oss et tall på 997 942 mennesker i Norge. Dette belyser bare hvor fort mangfoldet øker i dette landet. I dag går ifølge rammeplanen 80 prosent av alle norske ett- og toåringer i barnehagen (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 7). Dette er et ganske høyt tall da denne oppgaven er rettet mot de minste barna i barnehagen, da er dette relevante tall å tenke på.

1. 1 Bakgrunn av valg tema

Oppgaven tar stiling til hvordan det er blitt i dagens samfunn med den økende minoriteten som er kommet til Norge. Det er et stadig økende tall blant de mindreårige som starter i barnehagen. Denne oppgaven har de minste barna i fokus samt hvordan foreldresamarbeid fungerer når det ikke er norsk eller engelsk kunnskap blant de foresatte. Da jeg selv har jobbet i flere ulike barnehager og sett hvor stor andel det er av minoriteter i barnehagene så har dette inspirert meg til å undersøke dette dypere. Derfor har jeg valgt å skrive denne oppgaven rettet mot minoritetsbarn og trekke frem de som ikke har språk på plass og har dermed behov for en tolk. Informantene som jeg valgte å bruke jobber på en småbarnsavdeling der minoriteten er større en majoriteten. Da er det interessant å tenke på hvilke betydninger dette kan ha for majoritetsgruppa? Er det positivt/negativt eller har det ikke noe å si. Litt av dette vil jeg utforske videre i oppgaven.

1.2 Begrepsavklaringer

Minoritet assosierer vi med at dette er mennesker som har innvandret til Norge.

Minoriteten anses som det motsatte av majoriteten, Høigård beskriver det slik: Majoriteten er, født i Norge med norskfødte foreldre (Høigård, 2013, s. 198).

Minoritetsspråklige foreldre i Norge er ei gruppe med stor variasjon når det gjelder erfaringer, verdier og oppdragelse av barn (Sand, 2016, s. 84). Begrepet flerspråklig blant barn betyr at de er i en situasjon der de må utvikle mer enn ett språk, eller allerede er i gang med denne utviklingen (Høigård, 2013, s. 199). Høigård nevner også at begrepene *innvandre* og *flerspråklige* er ord som ikke tas i bruk da det er blitt et negativt ladet betegnelse (s. 199). Sand beskriver flerkulturell barnehage slik: En flerkulturell barnehage er når det går barn med ulike språk- og kulturbakgrunner i barnehagen (Sand, 2016, s.45). Med andre ord så er de aller fleste barnehager i dagens samfunn flerkulturelle.

1.3 Oppgavens oppbygging

Denne oppgaven består av fem deler, *teori, metode, empiriske funn, drøfting* og en *avslutning/konklusjon*. Teoridelen inneholder relevant teori i forhold til problemstillingen: «*Hvordan har den økte minoritetsgruppen påvirket barnehagens praksis*». I metoddelen presenterer jeg valg av metode for å samle inn datamateriale til oppgaven. I funn kapitlet belyses det informantene har svart ut ifra metoden som ble valgt for å samle inn empiri. Deretter kommer en drøftingsdel der funn blir drøftet og belyst ved hjelp av relevant forskning, teori og litteratur. Til slutt avsluttes oppgaven med en avslutning/konklusjon knyttet til den valgte problemstillingen.

2. Teori

I denne delen av oppgaven skal jeg presentere relevant teori i underkapitlene i henhold til den valgte problemstillingen. Hvert punkt har en overskrift som viser hovedfokuset for hver del av teori kapitlet. Her trekkes det inn relevante teorier som igjen vil synes senere i drøftedelen av oppgaven.

2.1 Minoritetsspråklige

I dagens samfunn er det slik at vi har kulturer fra alle verdensdeler da teknologien har gjort det mye enklere for oss å reise fra land til land. Ifølge statistisk sentralbyrå (SSB) den 9 mars 2021, ble det oppdaget at 18,5% av befolkningen i Norge er innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, dette betyr at nesten 1 av 5 av befolkningen har annen bakgrunn enn norsk (Statistisk sentralbyrå, 2021). I bakgrunn av dataene som er gjort av statistisk sentralbyrå kan man forstå hvorfor det er blitt flere barn med minoritetsbakgrunner i samfunnet.

Minoritetsbarn har til felles at de alle har et annet morsmål en norsk (Høigård, 2016, s. 198). Når flerspråklige barn begynner i barnehagen er det her oppstartingen og læringen av et helt nytt språk starter. Det er derfor viktig at alle barnehageansatte er tydelige i språket når de har dialoger sammen med barna, uansett hvilken avdeling de er i. Familiene som har søsken i minoritets gruppen kan gjøre det lettere for lille søster eller lille broren å lære seg norsk da disse barna har utviklet norsk kunnskaper. Ofte er dette barnet i tillegg bedre i norsk enn foreldrene. Barn lærer best når de blir eksponert for språket i et rikt og godt språkmiljø (Kibsgaard & Husby, 2014, s. 128). Dette vil si at vi bruker rikt med verbalt språk slik at barna kan ta til seg ordene og lærer betydningen av dem etter hvert. Selv når barna ikke har norsk som morsmål er det viktig at vi inkluderer dem sammen med de andre barna slik at alle føler seg inkluderte i barnehagen. Vis en har flere barn med samme minoritets bakgrunn kan det være mulig å segregere dem i enkelte tilfeller om de skulle ha vanskeligheter med å utvikle språket. Men det beste for felleskapet er at vi har assimilering der minoritet og majoriteten er samlet i en felles gruppe. Sand (2016) forklarer at assimilering etter hvert skal forsvinne og smelte seg sammen med majoritetssamfunnet (Sand, 2016, s. 22).

2.2 Det første møtet med barnehagen

For de fleste minoriteter kan barnehagen være det første familiene etablerer kontakt med etter å ha flyttet fra hjemlandet sitt. Her vil også barnet knytte seg til ny kontakt med jevnaldre, yngre og eldre barn. Samt vil barna skape nye relasjoner til andre voksne enn kun foreldrene sine. Foreldrene har også en unik mulighet å bygge relasjoner og danne et nettverk ved hjelp av barnehagen. Her kan foreldre stille spørsmål til barnehagen og få svar på det de lurer på. Alt fra noe enkelt som regler i barnehagen til mer komplekse spørsmål om hvordan barnehagen tilrettelegger for barnets utvikling. Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen (...) rutiner og organisering av tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn skal tilpasses (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 23).

Ved å ha god tilvenning for barnet så vil de gradvis venne seg til det nye miljøet og etablere tilknytting med de ansatte på avdelingen. En tilvenningsperiode vil variere fra barn til barn, derfor må vi følge i deres tempo for å kunne gi dem en god tilvenning i barnehagen. I tilvenningsperioden er det sentralt at personalet og foreldrene har en god dialog seg imellom og bruker kroppsspråket til dem som ikke har norsk eller engelsk kunnskaper. Om det må utdypes dypere for foreldrene vil en tolk være aktuelt og få inn for å gi foreldrene den informasjonen som de har krav på. Et tilknytnings-objekt kan være godt for barnet og ha i barnehagen, dette kan for eksempel være en bamse som gjør at barnet føler seg trygg. Det var John Bowlby som skapte teori om tilknytting, og det sies at tilknytting er relasjoner mellom omsorgsgiveren og barnet (Öhman, 2012 s. 58). Det viktigste er at barnet får en god relasjon til barnehagen slik at det kan bli en trygg base når foreldrene forlater barnehagen.

Den monokulturelle barnehagen er i større grad eller mindre grad erstattet av den flerkulturelle barnehagen der foreldrene representerer mangfold og ulikheter (Glaser, 2018, s. 17-18). Det er utfordrende å reise fra hjemlandet sitt til et helt nytt sted med en ny kultur. Barnehagen kan dermed være en utfordring for de fleste da dette kan være noe av det første familien etablerer kontakt med. «*Barnas utvikling er i stor grad knyttet til foreldrenes trivsel og deres tillit til barnehagen*» (Glaser, 2018, s. 19). Dette betyr at det er viktig for

personalet og stå frem som profesjonelle slik at foreldrene får en følelse av at barna er på en trygg plass.

2.3 Oppmerksomhetsmarkører

Etter grovsorteringer av Berit Bae angående kommunikasjonsmåter valgte hun å kalle barna som tar i bruk metoder for å få den voksnes oppmerksomhet for oppmerksomhetsmarkører (Bae, 2009a, s. 15). For de minste i barnehagen er oppmerksomhet en stor faktor i hverdagen i barnehagen da de søker kontakt med den voksne. Høigård (2013) sier at yngre barn trenger mer rom for tilpassing for å kunne bidra mer i samtalen mellom den voksne og barnet. Kroppsspråket er en viktig del av tilknyttingen når man er i kontakt med barn (Høigård, 2013, s. 70). Ifølge Bae (2009a) er det mangelfulle av verbalspråk preget av dem med minoritetsspråklig bakgrunn, men de har like mye rett til deltakelse i kommunikasjon mellom førskolelæreren selv om norsk språket ikke er så godt utviklet (Bae, 2009a, s. 13-14).

Samtalen mellom voksne og barn er viktige når det gjelder språkferdigheter, kunnskap og vurderingsevne (Høigård, 2013, s. 70). Samtaler og dialoger tidlig med barn vil hjelpe dem videre i lek og utvikling. Når barn snakker så ikke avbryt dem før de har snakket ferdig. Ifølge Sandvik et al, har de gjort en studie og funnet ut flerspråklige barn lærer mer norsk om de går i barnehage enn hvis de ikke går der (Sandvik et al., 2014, s. 9). *Skandinavisk barnehageforskning viser at det er mange varierte lese- og skriveaktiviteter i barnehagen, og de er både initiert av voksne og barn selv* (Sandvik et al., 2014, s. 8). For å kunne gi barnehagen mer kompetanse blant flerspråklige barn anbefaler Sandvik et al og ansette personer med flerkulturell bakgrunn i barnehager som har flerspråklige barn (Sandvik et al., 2014, s. 10).

2.4 Foreldresamarbeidet

Barnehagepersonell har ansvar for å utvikle samarbeidet med foreldrene i barnehagen (...) det er holdninger og verdier som preger hvordan vi møter foreldrene (Gjervan et al., 2012, s. 93). For flerkulturelle familier kan det være vanskelig og sette seg inn i de norske barnehagelovene. Derfor er det viktig at barnehagepersonalet bruker ressurser de har tilgang på. En annen ansatt på en annen avdeling som snakker felles språk som foreldrene kan være til hjelp for oversetting om nødvendig. Men foreldrene må godta dette på forhand før vi eventuelt spør om hjelp til oversetting.

Ifølge rammeplanen (2017) skal barnehagen legge føring for hvilke samarbeid barnehagen og hjemmet skal ha for å ivareta barnet på best mulig måte. Det skal setter søkelys på at barnehagen i samarbeid og forståelse med hjemmet skal ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 22). Det vektlegges at barnehagen og foreldre har et felles ansvar for å sørge for barnets trivsel og utvikling (Glaser, 2018, s. 19). Godt samarbeid med foreldre vil kunne gi trivsel for begge parter.

Gjervan m.fl. (2012) påpeker at møtet med den pedagogiske lederen og foreldrene må være bevisst på sine verdier, erfaringer og kunnskaper, samtidig som de for tilgang på ny kunnskap og forståelse for samfunnet de lever i (Gjervan et al., 2012, s. 113). Det ble heller ikke lettere etter utbruddet av covid-19 rammet oss alle, selv om det åpnes mer opp så er foreldrene fremdeles forsiktige med tanke på kontakt i lengre perioder ved levering av barna. Gjervan et al (2012) Sier at det må være et mål for barnehagen og personalet å ha flerkulturell kompetanse i de ulike avdelingene i barnehagen, og ikke kun de spesielt interesserte (Gjervan et al., 2012, s.79). Flerkulturell kompetanse er noe de aller fleste barnehager før ha med tanke på all den nye kulturen som kommer med barna fra et annet land og samfunn.

Foreldre med minoritetsbakgrunn kan ha begrenset norskferdigheter og da er det nødvendig og ta i bruk tolk. Utdanningsdirektoratet forteller at det kan være nødvendig med bruk av tolk i møter, utviklingssamtaler eller foreldresamtaler (...) en tolk skal bare brukes til å muntlig gjengi på norsk fra foreldrenes språk (Utdanningsdirektoratet, 2016). Utdanningsdirektoratet fraråder bruk av ektefelle, slektninger, naboer eller kollegaer som

tolk, men istedenfor benytter seg av tolkene som er tilgjengelige i Nasjonalt tolkeregister. Dette gjøres for å sikre bedre kvalitet til foreldrene.

2.5 Nonverbal kommunikasjon

«Også de yngste barna og barn som kommuniserer på andre måter enn gjennom tale, har rett til å gi uttrykk for sine synspunkter på egne vilkår. Barnehagen må observere og følge opp alle barn ulike uttrykk og behov» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 21).

Ordet kommunikasjon kommer fra det latinske «*communicare*», som betyr «å gjøre felles» (Oxford Dictionary, 2014, referert i Karlsen & Næss, 2015, s. 16). Å gjøre noe felles forutsetter en form for interaksjon der kommunikasjonen vanligvis foregår mellom to eller flere personer (Karlsen & Næss, 2015, s. 16). Næss (2015) påpeker videre at selv om språk og tale er hovedformen for kommunikasjon så er også de nonverbale signalene, og nonverbale adferd betydningsfulle sider ved kommunikasjon (Karlsen & Næss, 2015, s. 16). Nonverbal kommunikasjon er som oftest på småbarnsavdelingene, og dem med en sen språkutvikling der det ikke er utviklet et verbalt språk. Vi bruker også gjenstander for å vise visuelt hvordan ting ser ut, samt bruker bilde for og illustrasjoner for å frem det tydelige budskapet (Karsrud, 2014, s. 136). Denne kommunikasjonsformen preger spesielt de yngste barna i barnehagen mot veien til et mer verbalt språk. Det varierer hvor fort barn får seg et verbalt språk, men desto tidligere barnehagen stimulerer språket på avdelingen desto fort vil barnet ta til seg ord og få et mer verbalt språk raskere.

Forskning viser at små barn er sosiale vesen som via kroppsspråk, handling og nonverbal kommunikasjonssignaler går inn i relasjoner sammen med andre (Bae, 2009b, s. 19). Det er også ifølge nyere forskning blitt mer fokusert på å se barn som subjekter og ikke lenger et objekt (Bae, 2009b, s. 18). Det er som oftest i lek barna man ser hvordan barna har det følelsesmessig sammen med andre barn. Om barn med nonverbal kommunikasjon klarer å samarbeide og bli enige i lek er vanskelig for en observatør og forstå, man må se på kroppsspråket til barna og eventuelt lytte etter lyder som kan oppfattes forskjellig. Personalet forstår lyder bedre enn barna på hva de vil når de lager lyder. Barn som leker i lag uten språk har heller ikke utviklet all forståelse av hva det andre barnet mener med lydene.

Ifølge Sigrun Sand (2016) er den gode kommunikasjonen nødvendig og krevende for å kunne samarbeide (Sand, 2016, s. 114). Dette betyr at godt samarbeid krever gode dialoger når foreldre og personale skal veksle informasjon seg imellom. Rammeplanen (2017) sier at personalet og familien skal ha et godt samarbeid for å ivareta barnets trivsel og utvikling (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 22). Foreldre skal ha tid å fortelle om sitt barn, familie situasjon og om forventninger i dialog med den pedagogiske lederen på avdelingen eller enn annen ansatt (Sand, 2016, s. 107). Dette viser betydningen av kommunikasjon samt å kunne skape tillit sammen. Det handler om så mye mer enn bare den verbale kommunikasjonen. Når man imøtekommer foresatte og andre som ikke deler felles språk med oss er vi nødt til å skape en viss type kommunikasjon for å kunne forstå hverandre. Begrepet «*interkulturell kommunikasjon*» handler om å kommunisere seg imellom verbalt og non-verbalt med foreldre som har annen kulturbakgrunn. Man kan også bruke teknologi ved å laste ned en oversetter på telefonen hvis det er behov for å snakke om enkle, men allikevel viktige beskjeder for foreldrene. «For å si det enkelt: Kommunikasjon påvirker alle sider ved livet og er dermed uhyre viktig for hva slags liv vi får, presiserer Næss» (Vartun, 2018).

3. Metode

For å kunne gjennomføre et forskningsprosjekt må man ifølge Larsen (2017) benytte oss for en eller annen form for metode. Denne metoden vil bli et verktøy og et redskap for å samle inn kunnskap fra det valgte feltet man skal utforske (Larsen, 2017, s. 17). Valg av metode er avhengig om hva vi ønsker å finne ut ifra valgt problemstilling. Metode er delt inn i to hovedtyper: kvalitative og kvantitative metoder. Hver metode gir ulike former for data innsamlinger. «Kvantitative metode har den fordel at de gir data i form av målbare enheter (...) Mens de kvalitative metodene tar sikte på å fange opp mening og opplevelser som ikke lar seg tallfestes eller måle» (Dalland, 2020, s. 54). Dette utgjør den mest vesentlige forskjellen mellom kvalitativ og kvantitativ metode, og mellom deres resultater. Jeg vil i denne delen sette søkelys på mitt valg av metode, gjennomføring og metodekritikk.

3.1 Valg av metode

I min oppgave har jeg valgt å bruke kvalitativ forskningsmetode, da dette var det beste å bruke ut ifra den valgte problemstillingen. Larsen sier: «når vi skal i gang med en undersøkelse, må vi tenke igjennom hva vi vil med undersøkelsen og velge metode deretter» (Larsen, 2017, s. 25). Med bakgrunn av valgt problemstilling der jeg ønsker å få frem hvordan det økte mangfoldet av minoritets barn har påvirket barnehagens praksis, valgte jeg å ta i bruk den kvalitative metoden. Dette fordi den kvalitative metode ta opp meninger og opplevelser som ikke lar seg tallfeste eller måle (Dalland, 2020, s. 54). I motsetning går kvantitative metodene mer i data av målbare enheter (...) der vi får frem svar ved hjelp av for eksempel et systematisk spørreskjema med faste svar alternativer (Dalland, 2020, s. 54-55). Valg av informantene er derfor tenkt igjennom for å kunne få et godt utgangspunkt og resultat og ta med videre i oppgaven. Det er derfor det egnet seg best med kvalitativ metode.

3.2 Utvalg av informanter

Jeg var tidlig ute med å skaffe meg informanter for å samle inn empiri til oppgaven. Dette ble de som jobbet på samme avdeling som jeg var på i praksis med i tredje året praksisplass. Grunnen for at de er aktuelle kandidater og ta med er fordi på denne avdelingen var minoritetsgruppa større en majoritetsgruppen. Da var det en fin anledning og spør dem mens jeg var i praksis, om det er greit å komme tilbake senere med spørsmål som jeg ønsker å få svar på. Jeg valgte dermed å bruke post-intervju der jeg skrev ned spørsmål og sendte det til dem via e-post. Spørsmålene ble sendt etter å først godt igjennom dem med veilederen min. På avdelingen er det to barn- og ungdomsarbeidere og en pedagogisk leder. Den pedagogiske lederen har mer enn 30år med erfaring i barnehage, mens de to andre hadde endel år mindre, men allikevel flere år i feltet og nok erfaring og kunnskap til å kunne svare på spørsmålene som ble sendt. Den ene av de to barn- og ungdomsarbeidere hadde i tillegg utenlandsk bakgrunn da hu er født og oppvokst i et annet land, men flyttet videre til Norge. Det var derfor interessant og se hvordan en med minoritetsbakgrunn ville svare på spørsmålene.

3.3 Planlegging av datainnsamling

For å kunne oppnå best mulig utbytte fra spørsmålene ønsket jeg å formulere spørsmålene åpne der informantene kunne svare mer utfyllende istedenfor spørsmål som kun krever «ja» eller «nei» svar. Dette vil dermed gi en bedre kvalitet i svarene og det vil også bli lettere og drøfte dem senere i oppgaven. Thagaard (2013, s. 95) sier at formålet med intervju er å kunne få andre menneskers opplevelser og synspunkter innenfor det valgte temaet som det stilles spørsmål om. Som nevnt tidligere så gikk jeg igjennom spørsmålene mine med veilederen min, dette valgte jeg å gjøre for å kunne få en bekreftelse på at spørsmålene er gode nok, slik at jeg kunne få best mulig svar. «*I selve intervjuet bør spørsmålene ha en deskriptiv form: Hva skjedde, og hvordan skjedde det? Hvordan var din opplevelse/erfaring og lignende?*» (Bergsland & Jæger, 2018, s. 72). Slike spørsmål som «hvordan», «hva syntes du om det» og «begrunn dette» kan være relevant og ta med i spørsmålene for å kunne få gode svar i innsamlingen av empiri.

3.4 Analyse arbeid

Dalland (2020) forteller at analysen skal hjelpe oss med å finne ut hva intervjuet har å fortelle oss. Det er også viktig å få frem innholdet i analysen på en mer mulig saklig måte, da du har som ønske å vite i møtet med intervjupersonene at svarene skal bidra til å belyse problemstillingen (Dalland, 2020, s. 94). Det som er bra med post-intervjuer er at du har svarene foran deg til enhver tid, men det er også negative punkter med denne type intervju som vil bli presentert i punkt 3.5. Det første jeg gjorde da empirien var på plass var å trekke frem hvilke teorier som ville bli relevante og interessante å ta med i mitt analysearbeid. Dette viser bare hvor viktig det er med de åpne spørsmålene, for da ble det mye enklere å trekke frem det som er interessant og ta dette med videre ut ifra den valgte problemstilling.

Bergsland & Jæger skriver at datamaterialet man jobber med alltid dreier seg om analysen for å redusere datamengden, skape orden, struktur og mening (Bergsland & Jæger, s. 81). I mitt analysearbeid gikk jeg igjennom hvilke svar som var relevant i henhold til problemstillingen. Samtidig eliminerte jeg det som ikke fikk betydning for oppgaven, slik Bergsland & Jæger sier: «Strukturering og klargjøring gjøres ved å fjerne overflødig

materiale som ikke har betydning eller forståelse i forhold til problemstillingen» (Bergsland & Jæger, s. 81-82).

3.5 Metodekritikk

Jeg hadde kjennskap til informantene og har hatt tett kontakt med dem med tanke på praksisen. Dette kunne ha en negativ faktor da personene ikke fikk føle seg anonyme når jeg fikk tilsendt svarene deres. Det er viktig å være kritisk og reflektere over egen metode og innsamlingsstrategier (Bergsland & Jæger, s, 80). Fordelene med å intervju personlig er at du da kan starte å skrive med enn gang da du har fått empirien på plass. Det negative med disse intervjuene er at vi på forhand fikk beskjed at vi ikke kunne bruke lydopptak under intervjuene. Dermed blir empiri og dataene det du selv klarer og huske ut ifra notatene du har skrevet ned. Min metode ble gjort via e-post, det som er positivt her at når du får sendt dem så har du de lengre svarene på hvert spørsmål, istedenfor notater fra et intervju. Det kan også være skummelt som student og intervju andre uten noe erfaring fra tidligere. Derfor kan det være relevant med post-intervjuer. Det som er negativ ved min valgte metode er at du aldri vet helt når du får svarene, informantene svarer når de selv tar seg tid til dem. Dermed kan det ta lengre tid som enn heller kunne ha brukt til å starte å skrive.

For å kunne fått ett enda bedre utbytte så kunne det ha vært relevant og sende de samme spørsmålene til for eksempel en annen barnehage. Men dette kunne ha gitt mye ulik informasjon som igjen kunne ha forvirret meg selv som mottaker. Jeg laget et samtykke skjema som informantene kunne lese igjen og signere om de samtykket det som var skrevet i dokumentet. Alle tre av informantene signerte under og fikk tilsendt spørsmålene via e-post. Men om jeg hadde skrevet denne oppgaven på ny så ville jeg nok valgt litt mer forskjellige kandidater. Dette ville muligens gitt mer informasjon da informantene som blir kontaktet kunne når som helst trekke seg. Når det er slike valgmuligheter, er det lettere for noen og bare legge det til side og ikke lenger tenke mer over det. Det kunne derfor ha vært lurt og hatt flere kandidater i innsamlingen av empiri slik at det ble mulig å starte tidligere med oppgaven.

4. Empiriske Funn

I mine post-intervjuer valgte jeg og ta med en avdeling der flertallet av barna har minoritets bakgrunner. Jeg fikk ikke svar fra alle så min empiri vil baseres seg på svarene fra den pedagogiske lederen og den ene barn- og ungdomsarbeideren. Jeg velger å kalle dem for «pedagogen og barn- og ungdomsarbeideren da det vil skille dem fra hverandre. Pedagogen har over 30 års erfaring med barn, mens barn- og ungdomsarbeideren har 15 års erfaring.

4.1 Minoritetspråklige barn

I mitt post-intervju stilte jeg spørsmål om hvordan de opplever det økende antallet med minoritets barn i barnehagen. Her svarer begge at de er blitt mer interesserte i språk blant de yngste, slik at dette settes i gang tidligere og det kan raskere oppstå en utvikling for barn med minoritetsbakgrunn og barna generelt. Kommunen har tillegg startet ett prosjekt der de skal ha kurs og møter i det med å utvikle språket for minoritets barn og barna generelt. Pedagogen utdyper også at barn, foreldre og ansatte har ofte behov for tolk. Begge informantene sier at kroppsspråk har fått en helt annen betydning i dagens samfunn da de minste ikke har utviklet seg et verbalt språk.

Pedagogen tar avdeling som hen jobber i som et eksempel på å vise hvordan en småbarnsavdeling kan se ut i dagens samfunn. Her er 80% av barna minoritets barn som har norsk som et andre språk. Siden jeg viste at andelen av minoritets barn var høy på avdelingen så hadde jeg et oppfølgings spørsmål som gjelder dette. Dette var om minoritetsbarn hadde større vansker med å komme inn i lek å etablere seg vennsksrelasjoner. Pedagogen utdyper at det kanskje kan ha betydning, men ikke i å skape leke-kontakter. Pedagogen sier også at minoritets barn kan ha større risiko for misforståelser og frustrasjoner da språket ikke er helt på plass. Barn- og ungdomsarbeideren svarte det enkelt med at jo fortere barnet lærer seg språket desto fortere kan de skape lek og vennskap relasjoner.

Etter å godt igjennom litt om minoritets barn så ønsket jeg å stille spørsmålet om hva de syntes er best av integrering og assimilering. Her svarte begge informanter at det beste for

miljøet er å kunne ha assimilering for denne avdelingen. Pedagogen utdypet videre at dersom det hadde vært en større barnegruppe med samme morsmål så kunne det vært aktuelt med språkstøtte for disse barna, men dette er mer aktuelt når barna går over til stor avdeling etter å hvert på liten avdeling.

4.2 Det første møtet med barnehagen

Begge informantene deler et felles syn om at når foreldre kommer fra en bakgrunn de ikke har vært borti før er det litt mer krevende. Fordi da må enn sette seg ned og forstå kulturen til der foreldrene og barnet kommer fra. Da det stort sett er den pedagogiske lederen som har selve hovedansvaret når det kommer til foreldrekontakt så har ikke barn- og ungdomsarbeider tilføyd så mye mer her, men de er begge enige om at når barn med minoritetsbakgrunn så kan det være trygt for barnet å ha et tilknyttings objekt. Dette kan også hjelpe barnet til å sovne raskere når det er leggetid i barnehagen. Dette objektet kan også være en trygg base for barn som starter i barnehagen, fordi tilvennings-fasen kan være krevende og ta tid før barnet blir trygg i de nye omgivelsene. Den pedagogiske lederen tilføyer også når en starter i barnehage så får foreldrene et skjema om barnehagen som de kan få lese igjennom dersom det er oversatt til deres språk, ellers så må det tas inn en tolk om de ikke har skaffet seg norsk eller engelsk kunnskaper.

4.3 Oppmerksomhetsmarkører

Når det kommer til oppmerksomhet, har begge informantene begrunnet hvor viktig det er med kroppsspråket. Kroppsspråk er det du viser mest av der følelser om hvordan du har det ikke er like lett å alltid skjule og dette kan barna legge merke til basert av å observere de voksne. Pedagogen forteller at de barna som ikke har etablert norskspråklige ferdigheter kommuniserer via å observere hverandre og bruker kroppen for å vise følelsene sine. Høigård (2013) sier at kroppsspråket er en viktig tilknytting når man jobber med barn. Barn- og ungdomsarbeideren forteller også at desto fortere barnet lærer språket desto fortere kommer de i lek sammen med andre barn. Og når barn kommer i lek kan de også skape vennskaps relasjoner raskere med hverandre.

4.4 Foreldresamarbeidet

Begge informantene sier at kommunikasjonen sammen med foreldrene er viktig i levering og henting av barnet i barnehagen for å kunne gi foreldrene en trygghet for barnet, samtidig å få høre hvordan dagen har vært. I spørsmål om hvordan personalet legger til rette for foreldre med minoritetsbakgrunn sier barn- og ungdomsarbeideren at det kan tilbys tolk og eventuelt infoskriv på morsmålet. Den pedagogiske lederen sier også at bruk av tolk hvis de ønsker det, men de kan også ta i bruk: senter for flerspråklige barn og unge (FBU) og eventuelt morsmål.no dersom tekst/info er oversatt til det rette språket for foreldrene.

Den pedagogiske lederen forklarer også at det er utfordrende i startfasen, med minoritets foreldre da dette kan være helt nytt for dem og i tillegg har flyttet fra en kultur til en annen. Hen forklarer også at de siste årene har kommunikasjon vært mer krevende da covid-19 utbruddet startet. Selv om det er grønt nivå for øyeblikket så er foreldre usikre på å komme inn og snakke med personalet. Nå er vi tilbake til gult nivå og vi vet aldri når landet åpnes for fullt igjen og barnehagene går tilbake til grønt nivå. Det er også blitt mer krevende å inkludere foreldrene sammen da de med minoritets bakgrunn ofte ikke stiller opp, da blir det bare majoriteten som er igjen.

4.5 Kommunikasjon og språkutvikling

Det er når barnet starter i barnehagen utviklingen starter for fullt. I dagens samfunn er det blitt slik at barn allerede kan begynne før fullt ett år. Dette gjør barnehagen til en ekstremt viktig arena for barns utvikling. Som tidligere nevnt har det blitt et mye høyere fokus på språkutvikling i barnehagen og avdelingen. Den pedagogiske lederen nevner også at det er blitt et oppstarts prosjekt der språk og utvikling spesielt rettet mot dem med minoritets bakgrunner. Pedagogen påpeker at visuell støtte er viktig å bruke når en skal kommunisere med barn og voksne. På avdelingen er det tatt i bruk bilder slik at barn lærer seg hva det på bildet, samt foreldre kan ha bilder av diverse klær som forteller at de trenger mer av dette. Barn- og ungdomsarbeideren nevner at det er blitt mye mer fokusering på kroppsspråket til barn og at språket er blitt mer i fokus da det er satt opp en dag i uken der de skal ha lesing som aktivitet. Det kommuniseres mye via kroppsspråk, peking og lyder sier den

pedagogiske lederen. Når verbal språket ikke er på plass så er tonene samt ansiktsuttrykket viktig å holde ett øye med. Den pedagogiske lederen forteller også at barn som ikke har norskspråklige ferdigheter ofte observerer hverandre, oppsøker hverandre, etablerer øyekontakt, handler kroppslig og finner felles leke-aktiviteter. Barn er veldig nysgjerrige og liker å utforske alt som er nytt for dem.

5.0 Drøfting

I dette kapitlet skal jeg drøfte resultatet knyttet til empirien og trekke inn relevant teori fra teori delen samt trekke inn ny teori og forskning for å bekrefte det som drøftes. For å gjøre oppgaven mer oversiktlig vil jeg fortsette og diskutere kategoriene: minoritetsspråklige, det første møtet med barnehagen, oppmerksomhetsmarkører, foreldresamarbeid og non-verbal kommunikasjon. Jeg kommer også til å nevne funnen fra informantene og drøftingen dem.

5.1 Minoritetsspråklige barn

Når man ser på nye tall ifra statistisk sentralbyrå (SSB) fra den andre mars 2021 sier statistikken at det nå går 92,8 % av alle barn mellom 1-5år i barnehagen, og andelen for barn mellom 1-2 år er nå på 85,4 %, dette er tall for året 2020. Dette er en økning på 5,4 prosent i forhold til de 80 prosentene som det står i Kunnskapsdepartementet (s. 7).

Utdanningsdirektoratet (udir) viser til at 50 900 minoritetsspråklige barn går i barnehagen fra 2018 (Utdanningsdirektoratet, 2018). Dette er en økning på 4,7 prosent i forhold til året før.

I empirien 4.1 forteller begge informantene at det har nå blitt ett mer fokus på språk og i tillegg har de startet et års prosjekt igjennom kommunen i det å utvikle seg i det å lære fra seg norsk språket tidligere og da spesielt for minoritets barna i barnehagen. «*Forskning viser at det leses lite i skandinaviske barnehager*» (Solstad et al., 2017, s. 18). Når enn setter seg ned sammen med de minste og skal lese er det nødvendig og finne det som trigger barnet til å ha lyst til å fortsette å lese. Når de minste barna starter i barnehagen blir det kroppslige språket viktig for å uttrykke seg selv når de er sammen med voksne og barn.

Peking på en bil i en bok og si «bil» inviterer oss voksne til å utdype en samtale med barnet (Kibsgaard & Husby, 2014, s. 133). Ved bruk av peking klarer vi og rette oppmerksomheten til det som er i boken. Her er det også viktig å holde barnet interessert så lenge som mulig, for når barnet mister fokus og vil gjøre noe annet nytter det ikke å fortsette med å lese for barnet. Høytlesning for barn kan utvikle språket og forholdet mellom barnet og den foresatte kan bedres (...) og når foreldrene har en positiv holdning til lesing vil barnet bli bedre i litteratur og språket vil utvikles og bli bedre (Duursma et al., 2008, s. 556). For å holde oppmerksomheten til barn og da spesielt de på småbarnsavdelingen er det viktig med innlevelse i lesingen. Endre på tonefallet har en enorm stor faktor for å skape interesse for dem som hører på. Dette er et verktøy jeg selv bruker når jeg leser med barn som jeg dessverre ser at veldig få andre gjør. Dette kan ha at leseren ikke er så interessert og lese som gjør tonefallet veldig monotont og dermed blir det vanskelig å holde fokuset til barnet under lesingen. Ifølge Palludan er det barnehagebarn og pedagogens stemmer som lager de høye, glade, sure og alvorlige tonene (Palludan, 2005, s. 129). Dette er noe som kan være viktig og ta med seg når man leser for barn.

Ifølge pedagogen så har det ikke noe å si om barnet er norsk eller har minoritetsbakgrunn. *Barn vil inkludere andre barn, viser funn fra et internasjonalt forskningsprosjekt* (Kulberg, 2020). Når barna starter i ny avdeling er alt nytt for dem så om ungene kommer fra Afrika, Asia eller Midtøsten har ingen betydning. Det eneste som betyr noe for dem er å skape relasjoner og leke sammen. Pedagogen utdyper også at minoritetsspråklige barn kan ha problemer og vansker å skape lek-relasjoner sammen med andre barn der det kan oppstå mer konflikter, frustrasjoner og misforståelser da de ikke har utviklet norsk språket sitt. Professor Thomas Moser sier at foreldrenes tillitt til barnehagen er avgjørende for at foreldrene skal engasjere seg i barnehagen (Kulberg, 2020). Det er altså hvordan barnet har det hjemme som avgjør hvordan hverdagen blir i barnehagen. Hvis et barn alltid er vandt med å få alt hen peker på hjemme så vil dette kunne skape konflikter med andre barn i barnehagen i et senere tidspunkt. Ut ifra dette gir svaret til pedagogen mening da hen anbefaler og ha assimilering på avdelingen og i barnehagen generelt. Dette som nevnt over fordi barna ikke bryr seg om de kulturelle bygrunnene barna har.

5.2 Det første møtet i barnehagen

Felles for informantene på dette området er at de synes det er krevende å måtte ta imot barn fra andre kulturelle bakgrunner enn hva de er vant til. Men imidlertid er dette spennende, lærerikt og en god utfordring sier pedagogen, selv om det kan bety litt mer ekstra arbeid. Selv om det kan være krevende for avdelingen med helt nye barn så er det også skummelt for foreldrene. Foreldrene som kommer med barnet sitt i barnehagen, kan ha ingen eller lite forståelse av kulturen vi har her i Norge og i barnehagene. Her er det viktig å imøtekomme foreldrene på en trygg og god måte å kommunisere med dem på best mulig måte. Det kan være som nevnt i empirien at et tilknyttingsobjekt kan være godt å ha for barnet. Dette kan gi barnet en følelse av å være hjemme og dermed føle seg trygg i omgivelsene rundt. Alle barn er ulike, og vi tilpasser tilvenningen i barnehagen etter barnets behov. Der omsorg, trygghet, tilknytting og godt foreldresamarbeid blir satt i fokus.

Omsorg er et stort og viktig begrep i barnehagen og da spesielt på småbarnsavdeling der nærhet og trygghet er viktig. Når man hører begrepet omsorg tenker man dette som positivt i de fleste tilfeller. Er du god til og gi omsorg så har du også empati når barn gråter eller er forvirret i lek og trenger ekstra støtte. Omsorgsbegrepet kan gi negative assosiasjoner for dem som savner omsorg eller har opplevd omsorgssvikt (Tholin, 2018, s. 17). Vi vet ikke hvordan barnet har hatt det i hjemlandet sitt før de kom til Norge, det kan ha skjedd mye der som vi ikke forstår. Det er derfor viktig at vi i barnehagen gir den omsorgen barnet har behov på selv om de kanskje ikke får det i samme grad hjemme.

Man må skape en god tilknytting til foreldrene like mye som til barn. For barn kan en bamse være et tilknyttingsobjekt da dette minner barnet om hjemmet sitt. Det er også viktig og gi en trygghet for barnet når det starter i barnehagen. Trygghet kan vises på flere måter som for eksempel når en gir omsorg, og er der for barnet når det trenger hjelp. Trygghet er også viktig for foreldre, fordi hvis foreldrene føler seg trygg i barnehagen så blir det lettere for dem og gi slipp på barnet og kunne åpne seg mer opp i samtaler med den pedagogiske lederen på avdelingen. Trygghet gir dermed et bedre felleskap mellom foreldrene og barnehagen.

5.3 Oppmerksomhetsmarkører

Kroppen og ansiktsuttrykker viser mye om hvordan vi er og har det i hverdagen. For de minste barna betyr kroppsspråket mer en tale da de fleste ennå ikke har utviklet verbal forståelse. Her forteller Høigård (2013) at kroppsspråket er en viktig del av tilknytningen til barnet. Dette belyser også pedagogen fra funnene i del 4.3 der hen forteller om hvordan barna bruker kroppen for å vise hva de føler.

Sandvik et al, forteller at barn også tar initiativ til lesing og ikke alltid fra personalet. Barnet kan se en bok og se et bilde og farger som gjør dem nysgjerrige. Når barnet er i alderen 0-3 så er barnet veldig utforskende, alt er nytt for dem og alt må undersøkes. Det er også viktig med kommunikasjon med barna selv om de ikke har utviklet språket helt, ifølge Kommunikasjon er så mye mer en bare tale, vi bruker såkalt non-verbal kommunikasjon, som kroppsspråk og ansiktsuttrykk (Vartun, 2018). (2009a) så har minoritetsbarn like mye rett i deltakelse og kommunikasjon selv om de er mangelfulle av verbalspråk. For at barn skal utvikle seg så er det viktig for personalet og inkludere alle slik at dem med minoritetsbakgrunn kan få mer verbal kunnskap og dermed vil kunne kommunisere lettere sammen med andre barn. Det er slik barn og- ungdomsarbeideren sier at når barn fortere lærer seg språket desto bedre blir det å skape vennsapsrelasjoner sammen med de andre barna på avdelingen eller andre i barnehagen.

5.4 Foreldresamarbeidet

Et godt foreldresamarbeid er kjernen for god trivsel både for den voksne og barnet. Ifølge Glaser (2018) er samarbeidet mellom barnehagen og foreldrene det viktigste i livet for de minste i barnehagen. Barnets utvikling baserer seg på foreldrenes trivsel og tillitt til barnehagen (Glaser, 2018, s. 19). Informantene er begge enige om at god kommunikasjon mellom foreldre og barnehage er nødvendig og viktig for barnets trivsel. Det kan være ekstra krevende når det kommer til minoritets språklige barn og foreldre. Da foreldrene kanskje ikke har utviklet seg engelsk eller norsk språk. Da er det spesielt viktig med en tett

oppfølging der man gjør så godt man kan ved å bruke kroppsspråk og bruke visuell kommunikasjon som bilder for å prøve å forklare og fortelle foreldrene hva som trengs for barnet sitt. «*Barnehagen skal i samarbeid med foreldre legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen*» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 23). Dette gjelder selvsagt alle foreldre i barnehagen, men det er mer krevende for de foreldrene med minoritetsbakgrunn. Pedagogen sa i empirien at foreldre har mer behov for tolk i barnehagen. Dette er noe som selvsagt har økt de siste ti årene da vi har fått mer og mer familier med utenlandske bakgrunner. Det å få inn en tolk for foreldrene kan gi en stor verdi for både personalet og foreldrene. Her for også foreldrene muligheter til å utdype seg og fortelle mer om barnet for å gjøre det lettere for pedagogen og forstå hva foreldrene ønsker. Her kan foreldrene informere hvilke språk de snakker, hvilken religion de tilhører og sentrale sider ved deres kultur. Foreldrene har også mulighet og fortelle om sine opplevelser fra der de kommer fra, om de er villige til det det da. Dette kunne ha gitt pedagogen og de andre på avdelingen et mer innblikk i hvordan de har hatt det i hjemlandet deres. Ifølge integrerings- og mangfolds-direktoratet (IMDI, 2021) vil det tre i kraft en egen tolke lov den 1. januar 2022. Tolkeloven har to hovedformål: § 1. Sikre rettssikkerhet og forsvarlig hjelp for de som ikke kan kommunisere forsvarlig med offentlige organer uten tolk. § 2. Tolkeloven gjelder også tolkning mellom norsk tale og andre lands tegnspråk, samt annen tolkning for personer med hørselshemming eller kombinert hørsels- og synshemming (IMDI, 2021). Denne nye loven vil gjøre det lettere for barnehager og andre sektorer for å skaffe seg en tolk.

5.5 Kommunikasjon og språkutvikling

Som nevnt i funnene forteller pedagogen at det er igangsatt et språkutviklings prosjekt i barnehagen og dette er igangsatt av kommunen. Begge informantene forteller at kroppsspråk og visuell støtte har blitt større i deres hverdag. I teori kapittelet nevnes det om viktigheten med den såkalte non-verbal kommunikasjonen (Karlsen & Næss, 2105, s. 16). Dette påpeker den pedagogiske leder ved å fortelle at barn kommuniserer like mye med kroppsspråk, peking og lyder på småbarnsavdelingen. Det er mer lyder og kroppsspråk på avdelingen da det er blitt et større mangfold i samfunnet og i barnehagene. Det er mindre verbal kommunikasjon mellom barna da det er blitt flere ulike språk

kulturer. Den visuelle støtten mellom barn og voksne er blitt viktigere med den økende minoriteten i barnehagene. Bilder, teknologi og internettet er ulike verktøy som brukes når en skal prøve å kommunisere enkelt for foreldrene. Det finnes i dag teknologi som kan hjelpe med å oversette til språket foreldrene snakker. Hvis det er enkle beskjeder og ikke et følsomt tema for foreldrene så kan dette være en fin teknologi å bruke for å kommunisere sammen med foreldre som ikke kan norsk eller engelsk. Hvis det må utdypes mer kan det lønne seg å benytte en tolk.

Språkutvikling har ifølge barn- og ungdomsarbeideren blitt en stor del av hverdagen samt bruk av kroppsspråket. Ifølge Bae (2009b) fra teori 2.5 er kommunikasjon så mye mer enn bare verbal kommunikasjon. Da barn er sosiale vesen og bruker mye kroppsspråk, handling og nonverbal kommunikasjon for å skaffe relasjoner sammen med andre barn. Det er viktig når en kommuniserer med barn og ha et ansiktsuttrykk som ikke skremmer barnet. Hvis du for eksempel ser at en person er irritert så ville nok ikke du gått for å skape dialog med denne personen. Det samme gjelder for barn. Barn må også bli trygg på den voksne som kommer og jobber på avdelingen. Hvis en vikar tar opp et barn som gråter for å gi trøst så vil ikke dette hjelpe barnet hvis ikke hen har godtatt deg. Det kan ta lang tid før barn og da spesielt de minste godtar en helt ny person. Ifølge forsker Hanne Cecilie Braarud er det viktig og kunne se foreldrenes ansikter for å kunne lese ansiktsuttrykkene sine, -de trenger å få en bekreftelse (Dæhlen, 2020). Barn og da spesielt småbarn er aktive vesen som liker å utforske og ta på det meste rundt seg. De liker også å ta på ansikter til de voksne så da kan det være lurt og ikke ha på seg munnbind når man er i nærkontakt med barnet. Dette kan skremme barnet, og gi negative relasjoner til andre personer som går med munnbind. Barn har behov for å bli regulert følelsesmessig, igjennom øyekontakt og tilbakemeldinger fra foreldrenes ansiktsuttrykker i følge Braarud (Dæhlen, 2020).

For barn som ikke har utviklet noen form for språk ofte observerer, oppsøker og etablerer øye kontakt sammen med andre barn ifølge pedagogen. Det er også viktig for barnehagen å observere og følge opp alle barns uttrykk og behov (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.21). Her er det også viktig og imøtekomme barna på en fin å rolig måte når vi blir oppsøkt nærkontakt. For de minste som ikke har verbalt språk kan ha mer behov for nærkontakt. Nærkontakt mellom voksen og barn kan gi en trygghet for barnet da voksne personer kan gi relasjoner fra foreldrene. Ifølge Sand (2016) er kommunikasjon nødvendig for å kunne samarbeide (s. 114). Dette gjelder for både foreldre og barn.

6. Avslutning

I denne bacheloroppgaven har jeg gjennom bruk av kvalitativ metode fått et innsyn av hva pedagog og barn- og ungdomsarbeideren synes om det økende minoriteten som er kommet til barnehagen og deres avdeling. Det som er felles blant informantene er at de begge syntes at det er blitt en økende interesse for språkutvikling, som er igjen er viktig for best mulig overgang videre til skolen. Fra problemstillingen: *Hvordan har den økte minoritetsgruppen påvirket barnehagens praksis?* Har jeg ut ifra funnene samlet inn data og drøftet dette ut ifra informantenes svar fra empirien. Selv om begge informanter er enige i det meste som bruken av tolk og betydningen av kroppsspråk, så er det allikevel en forskjell mellom de to. Pedagogen utdyper seg mye mer en hva barn- og ungdomsarbeideren gjør, dette kan være på grunn av utdannelsen til pedagog og samt flere år med erfaring med barn.

Rammeplanen sier: «*Andelen minoritetsspråklige barn har økt fra 58 prosent til 79 prosent de siste tiårene*» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 7). Dette ser man tydelig når man reiser innom enhver barnehage. Det vil ofte være ulike minoriteter og kulturer i dagens barnehager. Da denne oppgaven har handlet om de minste i barnehagen er det relevant å trekke inn hvordan det er å komme til et nytt land og komme i kontakt med barnehagen. Her er det viktig å være profesjonelle og ha struktur på hvordan man håndterer start fasen for barn i barnehagen. Det er ikke bare det økende tallet blant minoriteter som gjør at mer småbarn starter tidlig i barnehagen. Rammeplanen sier: at i dag går nærmere 8 prosent av norske ett- og toåringer i barnehagen (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 7). Det at det er blitt større andel småbarn i barnehagene viser bare hvordan samfunnet har utviklet seg der mødre ikke lenger er hjemme med barn, men jobber i like stor grad som mannen. På grunn av dette økende mangfoldet så vil det komme mer forskning innenfor dette feltet med minoriteter årene fremover. Det er allerede blitt gjort endel forskning enn det som er presentert i oppgaven. Barn på denne alderen har ikke kulturell bakgrunn noe å si da barnet bare har lyst til å leke å ha det gøy. Men hvordan de håndterer ulikhetene på skolen er en annen sak.

Et funn fra informantene viser hvor viktig det er med samarbeid med foreldrene for å kunne gi barna en bedre opplevelse i barnehagen. Det å kunne kommunisere med hverandre, selv om man ikke deler felles språk er også viktig for at barnet skal kunne få best mulig utvikling. Dette er noe som barnehagen og kommunen synes er viktig og er en av grunnene for at kommunen har igangsatt ett språkutviklingsprosjekt der minoritetsgruppen er i hoved fokuset. Bruk av tolk er ikke lenger bare noe de i barnehagen og avdelingen synes det er viktig å bruke, men det trer i kraft en ny lov for tolk på nyåret første januar 2022. Visuell støtte i kommunikasjon er noe pedagogen anser som svært viktig i kommunikasjon blant foreldre som ikke har utviklet språkforståelser. Dette kan være i form av bilder der foreldrene kan se hva de trenger på avdelingen. Som for eksempel bleier, truser, klær, sokker også videre.

7. Litteratur

Bae, B. (2009a). Rom for medvirkning?: Om kvalitet i samspillet mellom førskolelærer og barn. <https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/bitstream/handle/10642/1156/355945.pdf?sequence=1>

Bae, B. (2009b). *Å se barn som subjekter: Noen konsekvenser for oppvekstarbeid*. I Grotheim, O., Øfsti, R., Søbstad, F. & Mørreaunet, S. (Red.), *Inspirasjon og kvalitet i praksis: Med hjerte for barnehagefeltet*. Pedagogisk forum.

Bergsland, M. D. & Jæger, H. (2018). *Bacheloroppgaver i barnehageutdanningen*. (4. oppl.). Cappelen Damm Akademisk.

Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving*. (7. utg. 1. oppl.). Gyldendal akademisk.

Duursma, E., Augustyn, M. & Zuckerman, B. (2008). *Reading aloud to children: the evidence*. *Archives of disease in childhood*, 93(7), 554-557.
<https://adc.bmj.com/content/archdischild/93/7/554.full.pdf>

Dæhlen, M. (2020, 20 april). *Barn kan bli redde for munnbind*. *Forskere råder foreldre til å gjøre barnet vant til dem hjemme*. <https://forskning.no/barn-og-ungdom-sykdommer/barn-kan-bli-redde-for-munnbind-forskere-rader-foreldre-til-a-gjore-barna-vant-til-dem-hjemme/1672593>

Folkehelseinstituttet. (2021, 13. september). *Befolkningen i Norge: Oversikt*. <https://www.fhi.no/nettpub/hin/samfunn/befolkningen/>

Glaser, V. (2018). *Foreldresamarbeid – Barnehagen i et mangfoldig samfunn* (2. utg.). Universitetsforlaget.

Gjervan, M., Andersen, C.E. & Bleka, M. (2012). *Se mangfold! Perspektiver på flerkulturelt arbeid i barnehagen*. (2. utg. 1. oppl.). Cappelen Damm Akademisk.

IMDi (Integrerings-og mangfolds direktoratet). (2021). *Hva sier loven om bruk av tolk?*
<https://www.imdi.no/tolk/hva-sier-loven-om-bruk-av-tolk/>

Høigård, A. (2016). *Barns språkutvikling -muntlig og skriftlig*, (3utg.).
Universitetsforlaget.

Karsrud, F.T. (2014). *Muntlig fortelling i barnehagen*. Cappelen Damm AS.

Kibsgaard, S. & Husby, O. (2014). *Norsk som andrespråk*. (3utg.). Universitetsforlaget.

Kulberg, J.H. (2020, 12. februar). *Barn bryr seg ikke om etniske og kulturelle forskjeller*.
<https://forskning.no/barn-og-ungdom-innvandring-kultur/barn-bryr-seg-ikke-om-etniske-og-kulturelle-forskjeller/1636776>

Kunnskapsdepartement. (2017). *Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*.
Pedlex.

Larsen, A.K. (2017). *En enklere metode: Veiledning i samfunnsvitenskapelig
forskningsmetode*. (2. utg.). Fagbokforlaget.

Næss, K.A.B. & Karlsen, V. A. (Red.). (2015). *God kommunikasjon med ASK-brukere*.
Fagbokforlaget.

Palludan, C. (2005). *Barnehaven gjør en forskel*. Danmarks Pædagogiske
Universitetsforlaget. (Kap. 10).

Sand, S. (2016). *Ulikhet og fellesskap-Flerkulturell pedagogikk i barnehagen* (2. utg.).
Oplandske Bokforlag AS.

Sandvik, M., Garmann, N. G. & Tkachenko, E. (2014) Synteserapport om skandinavisk
forskning på barns språk og språkmiljø i barnehagen i tidsrommet 2006-2014).
https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/34606101/020614_Synteserapport_om_sprak_og_sp_rakmiljo_til_UDIR-2-with-cover-page-v2.pdf?Expires=1640951167&Signature=MkFouPBT7ZGOD0d79a7wvYHBAGCbW97Fa

[gMCdpdCs641v9gjJN-RMlgKfSaWx1ZIJPinAXMo5c0aHk05JnB-xhDfqNv~I6uDEbC9H1Pch2ecizA2eH~hfp99~hBfWd2KVAIgbQL12m9-ga9ZIce9WXVkggffMfN7iMWorigu8k~nucEai4q4iUxpH37hdIzGIBGrkUIKb8Hre~OF~Of6NnY1MjNoeESm~SWCbyU-glfnyg80101t3gQMjy0gD7~1ALV4Vvu2qQasYXt0MaEoP2RH6cTwX5PPUsHbuQFuJW7Oh~gi~YPwT62Y5Ip6pKobJoGhQ3SAMJHUsNcFmXdaLA__&Key-Pair-Id=APKAJLOHF5GGSLRBV4ZA](https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-barnehage/tall-og-analyse-av-barnehager-2018/barn-i-barnehagen/)

Solstad, T., Jansen, T.T. & Øines, A.M. (2017). *Lesepraktiser i barnehagen*. Fagbokforlaget.

Statistisk sentralbyrå. (2021, 02. mars). *Barnehager: Oversikt*.
<https://www.ssb.no/utdanning/barnehager/statistikk/barnehager>

Statistisk sentralbyrå. (2021, 09. mars). *Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre: oversikt*.
<https://www.ssb.no/befolkning/innvandrere/statistikk/innvandrere-og-norskfodte-med-innvandrerforeldre>

Thagaard, T. (2013). *Systematikk og innlevelse- En innføring i kvalitativ metode*. (4utg.). Fagbokforlaget.

Tholin, R.K. (2018). *Omsorg i barnehagen*. (3. oppl.). Fagbokforlaget.

Vartun, M. (2018, 06. mars). *Slik kan vi hjelpe barn som mangler talespråk*.
<https://forskning.no/pedagogiske-fag-sprak-universitetet-i-oslo/slik-kan-vi-hjelpe-barn-som-mangler-talesprak/285010>

Utdanningsdirektoratet. (2018). *Tall og analyse av barnehager 2018*.
<https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-barnehage/tall-og-analyse-av-barnehager-2018/barn-i-barnehagen/>

Utdanningsdirektoratet. (2016). Behov for tolk i barnehage og skole.

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/minoritetsspraklige/behov-for-tolk-i-barnehage-og-skole/>

Öhman, M. (2012). *Det viktigste er å få leke*. Pedagogisk forum.

8. Vedlegg

8.1 Samtykkeskjema

Samtykkeskjema for deltakelse i post-intervju angående den økte minoriteten som er kommet i barnehagen.

Tema: Intervjues formål er å få personalets erfaringer og meninger om den økte minoriteten som er på avdelingen og hvilke utfordringer det bringer dere.

Ved å besvare dette skjemaet bekreftes det at du har blitt forsikret om følgende punkter:

1. Du samtykker at dine besvarelser i dette post-intervjuet kan benyttes i studentens bacheloroppgave.
2. Din deltakelse vil ikke videreformidles av studenten, og alle besvarelser, sammen med ditt navn og referanser til arbeidssted anonymiseres i oppgaveteksten.
3. Din kontaktinformasjon og dine besvarelser slettes etter oppgaven innleveres den 04.01-2022

Signatur: _____

Takk for din deltakelse

Med vennlig hilsen:

XXX

8.2 Intervjuguide

Problemstilling: «Hvordan har den økte minoritetsgruppen påvirket barnehagens praksis?»

Spørsmål:

1. Hvordan opplever du at den økte minoritetsgruppa har påvirket barnehagens praksis?
2. Opplever du at minoritetsspråklige har større problemer med å komme inn i lek, etablere og opprettholde vennskapsrelasjoner med andre barn?
3. Opplever du forskjeller på hvordan minoritetskulturelle takler overganger til norske barnehage? I tilfelle hvorfor/hvorfor ikke?
4. Hvordan legges det til rette for godt personalsamarbeid med dem som har minoritetskulturell bakgrunn?
5. Hvordan legges det til rette der det er utfordringer til foreldrene som ikke har etablert seg norsk eller engelsk kunnskaper?
6. *Tiltak, verktøy, hjelpemidler, metoder ... når søker dere hjelp utenfra.*
Hvordan opplever dere utfordringene med flerkulturelle barn der språkutviklingen skal igangsettes?
7. Hvordan kommuniserer barna med hverandre, når de ikke har norskspråklige ferdigheter?
8. Hva mener du er best for barn med flerkulturell bakgrunn er assimilering eller integrering? Og hvorfor synes du at det du velger er det beste for barnet?
9. Hvordan oppleves det med foreldre som har en bakgrunn du ikke har erfaring med? Og hva gjør du for å få innblikk i deres kultur?

10. Barn har gjerne et tilknyttingsobjekt i barnehagen på småbarnsavdelingen, er det noe forskjell her med dem som har enn annen bakgrunn? Anbefaler dere dette til foreldre og hvorfor gjør dere dette eventuelt?